

Pöytäkirja

2.12.2020

Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan toimenpidekokonaisuus – Hankeryhmän kokous 2.12.2020

Paikka ja aika: Etäkokous, 2.12.2020 klo 10:00-12:00

Osallistujat:

Ville Keskisarja, MMM, puheenjohtaja
Antton Keto, YM, varapuheenjohtaja
Olle Häggblom, MMM, sihteeri
Marja-Liisa Tapio-Biström, MMM
Satu Rantala, MMM
Heidi Krüger, MMM
Hannu Tölli, MMM
Johanna Helkimo, YM
Anne-Mari Rytönen, POP-ELY
Eeva Nuotio, EPO-ELY

Pöytäkirja

1. Kokouksen avaus

Ville Keskisarja avasi kokouksen, toivotti ryhmän jäsenet tervetulleeksi ja kertoi lyhyesti ryhmän taustoista ja tehtävistä.

Antton Keto jatkoi todentamalla, että hankeryhmä on tärkeä ja merkityksellinen askel kohti tiiviimpää yhteistyötä MMM:n ja YM:n välissä maa- ja metsätalouden vesienhallinnan edistämiseksi.

Marja-Liisa Tapio-Biström totesi, että maa- ja metsätalouden vesienhallinta on erittäin poikkileikkaava teema, jonka johdosta hankeryhmän tehtävä eri teemojen ja kokonaisuuksien yhteensovittavana foorumina on tärkeä.

2. Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan toimenpidekokonaisuuden lyhyt esittely

Olle Häggblom esitti maa- ja metsätalouden vesienhallinnan toimenpidekokonaisuuden tämänhetkistä tilannetta. Kokonaisuuteen kuuluu avustuksiin, tiedon hallintaan, sekä lainsäädäntöön liittyviä toimenpiteitä. Osa toimenpiteistä ovat jo käynnissä: mm. maa- ja metsätalouden vesienhallinnan avustushaku, sekä muutaman hankkeen avustaminen (mm. ValumaVesi-hanke, valuma-aluesuunnittelun pilottihankkeet), mutta mukana esittelyssä on myös enemmän tai vähemmän "ideatasolla" olevia hankkeita, joita ei ole vielä varsinaisesti käynnistetty.

Ville Keskisarja esitti maa- ja metsätalouden vesienhallinnan avustustyöryhmän laadittua tutkimus-, kehitys- ja kokeiluhankelistaa, johon on kevään ja kesän aikana on kerätty tietoa teemaan liittyvistä käynnissä tai käynnisteillä olevista hankkeista. Listan tarkoitus on kartoittaa teemaan liittyvää toimintaa, jotta päällekkäisyyksien mutta myös synergien tunnistaminen olisi helpompaa. Listaa siirretään hankeryhmän yhteiseen työtilaan sen perustettua. Hankelistan lisäksi käsiteltiin toimenpidekokonaisuuden rahankäyttösuunnitelmaa. MMM:n osalta määrärahat koostuvat tulvasuojelu- ja peltojen vesienhallinta sekä vesiensuojelun tehostamisohjelma –kokonaisuuksista, joita voidaan käyttää esim. t&k –hankkeisiin, seurantaan, ohjelmavalmisteluun ja avustuksiin. Esitelty taulukko siirretään myös yhteiseen työtilaan.

Antton Keto kommentoi, että ympäristöministeriö vielä suunnittelee tulevia toimenpiteitä ja harkitsevat aluehallinnon lisäresursointia vesiasioiden osalta tulevina vuosina. Toinen mahdollinen panostus voisi olla se, että tunnistetaan ja edistetään maa- ja metsätalouden vesienhallinnan sekä Helmi-ohjelman välisiä

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo@mmm.fi

tartuntapintoja, esim. pienvesien kartoittaminen. Keskisarja painotti sektoriyhteistyön tärkeyttä pienvesien kartoitustyössä, jotta aineiston monihyötyisyyttä voitaisiin varmistaa.

Marja-Liisa Tapio-Biström kysyi, miten toimenpidekokonaisuus liittyy vesienhoidon suunnitteluun ja miten alueellista priorisointia on huomioitu.

Keskisarja totesi, että maa- ja metsätalouden vesienhallinnan avustushaussa priorisointi toteutuu hakemusten arviointiprosessissa hakukuulutuksessa mainittujen kriteerien mukaan. Yksi avustushaun kriteereistä ja ohjelma kokonaisuudessaankin ovat myös vesienhoidon tavoitteiden suuntaisia. T&K sekä esim. tulvasuojeluhankkeiden priorisointi perustuu pitkälti tutkimusaiheen relevanttiuden tai ELY-keskusten esitysten sekä ministeriön neuvotteluissa tunnistettujen tarpeiden mukaan.

Keto muistutti siitä, että YM on tehnyt selvityksen siitä, miten hyvin ministeriön rahoitukset osuvat kohteisiin, joita vesienhoidossa on tunnistettu.

3. Liittyvät ohjelmat (mm. maankäyttösektorin ilmastotoimet, vesiensuojelun tehostamisohjelma, Helmi-ohjelma)

Hankeryhmässä käytiin läpi maa- ja metsätalouden vesienhallintakokonaisuuteen liittyviä toimenpiteitä, hankkeita ja ohjelmia.

Satu Rantala esitti lyhyesti **maankäyttösektorin ilmastotoimet**, joita toteutetaan osana maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuutta. Metsään liittyviä toimenpiteitä ovat mm. metsätystuki, metsähallitukselle uudet omistajapoliittiset linjaukset ja laajennettu tuhkalanhoitus. Sen lisäksi on suunnitteilla tutkimus- ja selvityshanke turvepeltojen päästövähennyksistä. Hiilestä kiinni –tutkimus- ja innovaatio-ohjelmaan on kohta ensimmäinen hankehaku lähtemässä käyntiin. Myönnettävä rahapotti on n. 9 milj. euroa. Toimenpidekokonaisuuteen liittyvä tieto-ohjelma valmistuu vuoden lopussa. Tieto-ohjelmaan kuuluu myös maaperätietohanke, jonka tärkeyttä tunnistettiin myös maa- ja metsätalouden vesienhallinnan osalta.

Antton Keto piti lyhyen briiffin **vesiensuojelun tehostamisohjelmasta**. Ohjelmassa on varattu paljon varoja saaristomeren peltojen kipsikäsittelyyn. Maatalousteema on ohjelman suurin teema, joka on kooltaan n. 9 milj. euroa. Sen lisäksi on mm. kaupunkivesienhallintateema sekä vesistökuunnostusteema.

Vesistökuunnostusavustuksen puolella on valuma-aluekytkennäisiä hankkeita, joilla voi olla yhteyksiä tämän toimenpidekokonaisuudenkin hankkeisiin. SYKEN vetämä Valumavesi-hanke on myös rahoitettu ohjelmasta kaksitasouomien vaikutusten tutkimista varten. Maa- ja metsätalousministeriön osuus vesiensuojelun tehostamisohjelmassa on n. 3 milj. euroa, josta n. 2 milj. käytetään tässä vaiheessa maa- ja metsätalouden vesienhallinnan avustuksiin.

Heidi Krüger esitti yhyesti **Helmi-ohjelmaan** kytkeytyvästä **Sotka-hankeesta**. Hankkeessa 8 valuma-aluekuunnostuspilottia, joissa myös tutkitaan miten ennallistamistoimet vaikuttavat. Helmi-ohjelman kanssa paljon tartuntapintaa tämän toimenpidekokonaisuuden kanssa. Sotkaan on myös myönnetty lisärahoitusta lintujen levähdysalueiden vettämiseen.

Marja-Liisa Tapio-Biström piti puheenvuoron koskien ruovikkoja ja niistä tuotettuja kasvualustoja. Kun energiaturpeen käyttö vähenee, niin vähenee kasvualustojenkin tuotanto. Nyt on tullut hyviä tuloksia ruokohelpin ja järvi-ruokon käytöstä kasvualustana. Näistä molempia voidaan kasvattaa sellaisilla alueilla ja toimenpiteillä, jotka vaikuttavat myönteisesti myös vesien- ja ravinteidenpidättämiseen, mikä luo tartuntapintoja vesienhallinnan toimenpideohjelmaan.

4. Maa- ja metsätalouden vesienhallinnan avustushaku

Eeva Nuotio esitti käynnissä olevaa maa- ja metsätalouden vesienhallinnan hankehakua. Myönnettävien avustusten tavoitteena on edistää ilmasto- ja ympäristökestävää vesienhallintaa maa- ja metsätalousalueilla, tukea valuma-alueitasoista vesitalouden suunnittelua ja toteutusta sekä vähentää vesistöön kohdistuvaa kuormitusta. Toimenpiteet voivat olla sekä alueellisia yhteistyöhankkeita että paikallisia kokeiluhankkeita. Myönnettävissä on n. 3 milj. euroa. Hakemusaika umpeutui 30.11. ja hakemuksia tuli kaiken kaikkiaan 42 ja haettu avustusmäärä oli n. 5,2 milj. euroa.

Anne-Mari Rytönen kävi läpi yhteenvedon tulleista hakemuksista ja esittely samalla lyhyesti, miten arviointiprosessi etenee. Yhteenvedo hankkeista on koottu arviointitaulukkoon, jota sittemmin tullaan käyttämään pohjana arvioinnissa ja avustuspäätöksissä. Arviointiprosessissa pyydetään hankkeiden kohde-ELYjä esittämään alueellisia ja paikallisia näkemyksiään hankkeista. Sen jälkeen valtakunnallinen arviointiryhmä käsittelee ja

pisteyttää hakemukset. POP-ELY tekee avustuspäätökset. Hankkeita valvotaan sekä POP-ELY:n / rahoituspäätöksen tekijän, että tarvittaessa alueen ELY-keskusten toimesta. Hankkeiden kustannusten kertyminen ja näin ollen myös valvonta päättyvät pääosin 31.12.2022 mennessä, mahdollisena poikkeuksena ympäristöministeriön rahoittamat hankkeet.

Antton Keto kiittää hyvin tehdystä työstä hankehakuun liittyen ja sanoo olevansa tyytyväinen esitettyyn arviointiprosessiin. Hän toteaa myös, että on selvää, että tulee olemaan haasteellinen prosessi, uuden äärellä kun ollaan sekä teeman että yhteistyökuivioiden suhteen.

Ville Keskisarja muistuttaa, että mahdolliset jääviydet olisi myös syytä lisätä arvionti-exceliin, jotta tulevat huomioiduksi.

5. Muut toimenpiteet

Toimenpidekokonaisuuden muita toimenpiteitä sivuttiin kokouksen keskustelussa. Näihin palataan luultavasti tarkemmin ensi kokouksen aikana.

6. Muut asiat

Ajanpuutteen takia muita asioita ei kokouksessa käsitelty. Yhteisestä työtilasta sovitaan sähköpostitse.

7. Seuraava kokous

Hankeryhmän seuraavaa kokousta päätettiin pidettäväksi tammikuun 2021 loppupuoliskon aikana. Ryhmän sihteeri lähettää doodle-kyselyn parhaan ajankohdan löytämiseksi.

8. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi 12:00

Liitteet Kokouksen aikana esitetyt aineistot ladataan hankeryhmän yhteiseen Tiimeri-työtilaan
 sellaisen perustettua
Jakelu Hankeryhmän jäsenet

Tiedoksi